

Çağdaş Psikanalitik Alan Teorisindeki Gelişmeler

Bağlam ve Geleceğe Yönelik Adımlar

S. Montana KATZ
Roosevelt CASSORLA
Giuseppe CIVITARESE

Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları: 352
Kendilik ve Öznelerarasılık Serisi: 20

Çağdaş Psikanalitik Alan Teorisindeki Gelişmeler: Bağlam ve Geleceğe Yönelik Adımlar

Editörler: S. Montana Katz, Roosevelt Cassorla, Giuseppe Civitarese

Özgün adı: Advances in Contemporary Psychoanalytic Field Theory: Concept and Future Development

Published in 2016 by Routledge.

All Rights Reserved.

Authorised translation from the English language edition published by
Routledge, a member of the Taylor & Francis Group.

Türkçe yayın hakları Psikoterapi Enstitüsü'ne aittir.

ISBN: 978-625-7309-40-0

Birinci Baskı: Eylül 2021

Editör: Tahir Özakkaş

Yardımcı Editörler: Şükriye Ahsen Özakkaş, Gülsüm Reyhan Özakkaş

Dizgi ve Kapak Tasarım: Yasemin Gümüş

Yayıma hazırlayan: Psikoterapi Enstitüsü Yayın Ekibi

Çeviri: Psikoterapi Enstitüsü Çeviri Ekibi

Baskı: ENT Matbaa Yayın Reklam San. ve Tic. Anonim Şirketi

Merkez Efendi Mh. Mevlana Cd. Tercüman Sit. A-8 Blok No: 118 No:54 K:13

Zeytinburnu – İSTANBUL

PSİKOTERAPİ ENSTİTÜSÜ EĞİTİM ARAŞTIRMA SAĞLIK ORG. VE DANIŞMANLIK LTD. ŞTİ. GENEL MERKEZİ

Asmalı Mescit Mah. İstiklal Cad. Galatasaray Han, “*Terapi İş Merkezi
Beyoğlu*” Dış Kapı No: 120 D:42, Beyoğlu / İSTANBUL

Tel: 0212 243 2397

PSİKOTERAPİ ENSTİTÜSÜ EĞİTİM ARAŞTIRMA SAĞLIK ORG. VE DANIŞMANLIK LTD. ŞTİ. DARICA ŞUBESİ

Bayramoğlu Mah. Fatih Sultan Mehmet Cad. “*Terapi İş Merkezi Bayramoğlu*”
Dış Kapı No: 285 D:29, Darica / KOCAELİ

Tel: 0262 653 6699

PSİKOTERAPİ ENSTİTÜSÜ LTD. ŞTİ. ANKARA ŞUBESİ

Aşağı Öveçler Mah. 1324 Cad. “*Terapi İş Merkezi Ankara*” No:57/1,
Çankaya / ANKARA Tel: 0312 473 53 76

www.psikoterapi.com - www.psikoterapi.org - www.hipnoz.com

SUNUŞ

Değerli Dostlar,

Psikoterapi Enstitüsü olarak, öncelikle ruh sağlığı profesyonellerinin ya da ruh sağlığı ile ilgilenen kişilerin ihtiyaç duyacağı teorik bilgileri ve pratik/uygulamaya yönelik deneyimleri paylaşan özgün ve çeviri yayınlar ile literatüre katkıda bulunmayı hedefliyoruz. Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları, Psikoterapi Enstitüsü'nün çalışmaları kapsamında gerçekleştirilen atölye çalışmaları, ulusal konferanslar, uluslararası konferanslar ve dünya literatüründen seçkileri içermektedir.

Alan teorisi, psikanaliz içinde gittikçe büyüyen ve güçlü bir paradigma olmasına rağmen bir nevi farklı ekoller arasında paylaşılmıştır ve bu ekollerin yaklaşımları arasında oldukça az sayıda ortak nokta ele alınmıştır. Bu kitapta, alan kuramına ilişkin farklı yaklaşımlardan gelmiş seçkin bir grup uzman, kuramın birleştirici faktörlerini inceliyor ve psikanaliz içindeki bu paradigmanın gidişatı ve gelecekteki olası gelişmeleri ele alıyor.

Konuya ilgi duyan okuyucuların yanı sıra klinisyenler, psikoterapistler ve araştırmacılar için başvuru kitabı niteliği taşıyan bu yayını sizlerle buluşturmaktan kıvanç duyarız.

Uz. Dr. Tahir Özakkaş
Bayramoğlu /Darıca/Kocaeli

ÖN SÖZ

Alan teorisi, psikanaliz içinde gittikçe büyüyen ve güçlü bir paradigma olmasına rağmen farklı ekoller arasında bir nevi paylaşılmıştır ve bu ekollerin yaklaşımları arasında oldukça az sayıda ortak nokta ele alınmıştır. Bu kitapta, alan kuramına ilişkin farklı yaklaşımlardan gelmiş seçkin bir grup uzman, kuramın birleştirici faktörlerini inceliyor ve psikanaliz içindeki bu paradigmanın gidişatı ve gelecekteki olsası gelişmeleri ele alıyor.

Psikanalitik Alan Teorisindeki Gelişmeler, Uluslararası Alan Kuramı Derneği'nin düzenlediği ilk uluslararası etkinlik için hazırlanmış olan çalışmaları içerir. 2015 yılında, psikanalitik alan teorisi ile ilgilenenler için bir topluluk kurmak, teoriye dair mevcut anlayışımızı derinleştirmek ve teorinin daha da geliştirilmesini teşvik etmek amacıyla kurulan IFTA, tüm psikanalitik alan teorisi modellerine açıktır ve farklı modellerde, dillerde ve dünyanın farklı yerlerinde çalışan psikanalistler arasındaki iletişimi güçlendirmeyi amaçlar.

IFTA'nın ilk toplantısında, uluslararası bir psikanalist grubu, psikanalitik alan teorisinin farklı modern modelleri üzerine bir yuvarlak masa toplantısı düzenledi. Her katılımcı, toplantıdan önce birer makale yazdı ve bunların tümü önceden grup arasında paylaşıldı ve ardından tartışıldı. Bunlar, bu ciltte bölümler olarak sunulurken, on üçüncü bir üye tüm makalelere ilişkin birleştirici bir genel bakış sunmaktadır. Her bölümde, alan teorisine dair yeni ve modern bir yaklaşım yer almaktadır.

Katılımcıların iş birliği içerisinde yaptıkları çalışmalara dair yuvarlak-masa toplantısından önemli alıntılar da yer al-

maktadır. Kitabın amacı, farklı alan teorisi modelleri, bunların altında yatan kavramlar ve bulgusal ilkeleri hakkında ortak bir anlayış oluşturmaktır. Psikanalizin yanı sıra edebiyattan, eleştirel teoriden ve felsefeden kazanılan anlayışlardan yararlanan kitap, alan teorisinin geleceği için bir çerçeve çiziyor.

Ayrıca, *Psikanalitik Alan Teorisindeki Gelişmeler*, psikanalistler ve ruh sağlığı çalışanlarının yanı sıra felsefe, psikoloji ve edebiyat alanlarındaki akademisyenlere de hitap ediyor.

S. Montana Katz, Roosevelt Cassorla ve Giuseppe Civitanese psikanalistler ve Uluslararası Alan Kuramı derneğinin Kurucu Yöneticileridir.

Psikanalitik Alan Teorisi Kitap Serileri

Routledge Psikanaliz Alan Teorisi kitap serisi, Psikanalitik Araştırma kitap serisinin yeni bir alt serisi olarak 2015 yılında yayın hayatına başlamıştır. Seri, psikanalitik alan teorisinin devam eden gelişimi ile ilgili konularda kitaplar yayınlamaktadır. Bu dizinin odağı, psikanalitik alan teorisinin geleceği için bir vizyon öneren modern çalışmalar üzerinedir.

Yirminci yüzyılın ortalarından bu yana, dünyanın farklı yerlerinde farklı hedefler, buluşsal ilkeler ve klinik tekniklere sahip çeşitli psikanalitik alan kuramı biçimleri ortaya çıkmıştır. Tüm bu psikanalitik alan kuramı biçimleri birlikte ele alındığında, iki kişilik psikanalitik alan kavramını kullanan bir psikanalitik bakış açıları grubu ortaya çıkar. Psikanalitik Alan Teorisi kitap serisi, yayınlarında bu çoğulculuğu temsil etmeyi hedefler. Bu seride, tüm farklı biçimleriyle alan teorisine üzerine olan kitaplar oldukça ilgi görmektedir ve gelecekte hem teorik çalışmalar hem de klinik teknik tartışmalar yayınlanacaktır.

Dizi editörleri, özellikle psikanalitik alan teorisinin anlaşılmasını ve daha da genişletilmesini aktif olarak destekleyen yazırlarla ilgilenmektedir. Serinin misyonlarından biri, farklı modellerde, farklı dillerde ve dünyanın farklı yerlerinde çalışan psikanalistler arasında ortak bir iletişim kurmayı teşvik etmektir.

Seri halinde yayınlanan kitaplar:

Vol. 1 Çağdaş Psikanalitik Alan Teorisi

Hikayeler, rüyalar ve metaforlar

S. Montana Katz

Vol. 2 Çağdaş Psikanalitik Alan Teorisindeki Gelişmeler

Genel Anlayış ve Gelecekteki Değişimler

S. Montana Katz, Roosevelt Cassorla and Giuseppe Civitarese

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

Giriş	1
<i>S. Montana Katz, Roosevelt Cassorla ve Giuseppe Civitarese</i>	

2. BÖLÜM

Değişen ve Dönüşen Bir Alan.....	4
<i>Antonino Ferro</i>	

3. BÖLÜM

Bütün Alan Teorileri Bir Değildir.....	15
Dinleme biçimlerinin etkileri ve aktarım modelleri	
<i>James L. Fosshage</i>	

4. BÖLÜM

Aktarımsal Yorum ve Analitik Alanın Diyalektiği	43
<i>Beatriz de Len de Bernardi'</i>	

5. BÖLÜM

Analitik Alan Teorisi Hakkında.....	62
<i>Elsa Rappoport de Aisemberg</i>	

6. BÖLÜM

Halüsinozdaki Dönüşümler Hakkında Notlar.....	79
<i>Giuseppe Civitarese</i>	

7. BÖLÜM

Psikanalitik Alan Teorisi: Tüm Analistler İçin İyidir.....	92
<i>Martin A. Silverman</i>	

İÇİNDEKİLER

8. BÖLÜM

Rüyalar ve Rüya-Olmayanlar Bir Rüya Alanı Çalışması..... 127
Roosevelt Cassorla

9. BÖLÜM

Analitik Alan Teorisi 159
Diyalogik bir yaklaşım, çoğulcu bir bakış açısı ve yeni bir tanımlama
Marco Conci

10. BÖLÜM

Çağdaş Psikanalitik Alan Teorisinin Üçüncü Modeli 196
S. Montana Katz

11. BÖLÜM

Diğer Alanların Varlığını Ortaya Çıkarmak İçin Bir
Yankılayıcı ve Enstrüman Olarak Analitik Alan 229
Claudio Neri

12. BÖLÜM

Kişilerarası Alanın 'Beliren' Özellikleri 246
Donnel Stern

13. BÖLÜM

Alan Teorileri ve Süreç Teorileri 273
Juan Tubert-Oklander

14. BÖLÜM

Alan Teorileri Hakkında 289
Joseph Lichtenberg
Dizin 296

Katkıda Bulunanlar

Elsa Rappoport de Aisemberg Arjantin Psikanaliz Derneği üyesi ve eğitim analistidir; Arjantin Psikanaliz Derneği'nin eski başkan yardımcısı; Asunción Sponsorluk Komitesi için IPA Yeni Grupları üyesi; Bilimsel Kolokyumların eski başkanı ve Arjantin Psikanaliz Derneği Bilimsel Bölümü danışmanı; ve Arjantin Psikanaliz Derneği'nde Psikosomatik Araştırma Grubu başkanı. Uzun yıllar Willy ve Madeleine Baranger ile çalışarak analitik alandaki fikirlerini paylaştı. Cinsellik ve toplumsal cinsiyet, psikosomatik, sanat ve psikanaliz ve analitik alanın kuramsal ve klinik yaklaşımları üzerine psikanaliz dergilerinde ve birçok dilde kitaplarda çok sayıda makale ve yayının yazarıdır. *Psychosomatics Today: A Psychoanalytic Perspective* (2010) kitabının ortak editörü ve ortak yazarıdır ve *El cuerpo en escena [The body at the Scene]* (2013) kitabının editörü ve ortak yazarıdır.

Roosevelt Cassorla, Campinas, Brezilya'da özel bir muayenehanede psikanalist ve São Paulo Brezilya Psikanaliz Derneği ve Campinas Psikanalitik Çalışma Grubu'nun eğitim analisti olarak çalışan bir tıp doktorudur. Her iki dernekte de danışman ve eğitmandir ve Campinas Çalışma Grubu Eğitim İzleme ve Yeterlilik Sekreteridir. Psikiyatri ve Psikolojik Tıp Anabilim Dalı'nda profesör ve halen misafir öğretim üyesi olduğu Campinas Eyalet Üniversitesi'nde Ruh Sağlığı alanında doktora yüksek lisans kursu koordinatörü olarak çalışmıştır. Psikiyatri asistanlarıyla psikoterapi süpervizörü olarak çalışmaktadır. *International Journal of Psychoanalysis*, *Psychoanalytical Quarterly* (İspanyolca) ve diğer psikanalitik dergilerin yayın kurulu üyesidir. İntihar ve ölüm üzerine üç kitabın editörlüğünü

yapmıştır ve psikolojik tıp ve psikanaliz üzerine, özellikle zor hastalarla ilgili teknik yönler üzerine bir dizi kitap bölümü ve makalenin yazarıdır. *Temsil Edilmeyen Devletler ve Anlamın İnşası* (2013) ve *Wilfred Bion Tradition*'a (2015) katkıda bulunmuştur. *The Psychoanalyst, the Dreaming Theatre and the Clinic of Enactment* (2015) yayınlanan en son kitabıdır. 2009'da Parthenope Bion Talamo Ödülü ve 2013'te *sembolizasyon* üzerine en iyi makale olarak IPA Ödülü gibi çeşitli ödüllere layık görüldü. Latin Amerika Psikanaliz Federasyonu çalışma grubu *Analitik Oturum Mikroskobisi* koordinatörü ve Uluslararası Psikanaliz Derneği Ansiklopedik Sözlüğü danışmanıdır.

Giuseppe Civitanese, MD, Ph.D. İtalyan Psikanaliz Derneği'nde (SPI) eğitim ve süpervizyon analistidir ve hem Amerikan Psikanaliz Derneği (APsaA) hem de Uluslararası Psikanaliz Derneği (IPA) üyesidir. İtalya, Pavia'da yaşamakta ve orada özel muayenehanesinde çalışmaktadır. Halen İtalyan Psikanaliz Derneği'nin resmi dergisi *Rivista di Psicoanalisi*'nin editörüdür. Yayınlanmış kitaplarından bazıları: *The Intimate Room: Theory and Technique of the Analytic Field* (2010); *The Violence of Emotions: Bion and Post-Bionian Psychoanalysis* (2012); *The Necessary Dream: New Theories and Techniques of Interpretation in Psychoanalysis* (2014); *Losing Your Head: Abjection, Aesthetic Conflict and Psychoanalytic Criticism* (2015); *The Analytic Field and its Transformations* (2015); and *Truth and the Unconscious* (2016). Ayrıca *L'ipochondria e il dubbio: L'approccio psicoanalitico* [Hipokondri ve şüphe: psikanalitik yaklaşım] (2011); *Le parole e i sogni* [Sözler ve rüyalar] (2015); ve *The Bion Tradition: Lines of Development – Evolution of Theory and Practice over the Decades* (2015) yardımcı editörlüğünü yaptı.

Marco Conci, MD, 1997'den beri Almanya'nın Münih kentinde yaşayan ve çalışan bir İtalyan psikiyatrist ve psikanalistedir. Alman, İtalyan ve Uluslararası psikanaliz derneklerinin tam üyesidir. 1991'de Freud'un E. Silberstein'a mektuplarının İtalyanca baskısının editörlüğünü yapmıştır ve aynı yıl konuyla ilgili bir makalesi için Uluslararası Psikanaliz Dernekleri Federasyonu'nun Joseph Barnett Adayları Ödülü'nü kazandı. İtalyanca (2000), Almanca (2005), İngilizce (ikinci baskı 2012) ve İspanyolca (2012) olarak yayınlanan *Sullivan Revisited: Life and Work* kitabının yazarıdır. 2007'den beri Uluslararası Psikanaliz Forumu'nun yardımcı editörlüğünü yapmaktadır ve 1994'ten beri yayın kurulu üyesidir. Aynı zamanda *Contemporary Psychoanalysis, Psychoanalysis and History ve Rivista di psicoanalisi*'nin yayın kurullarındadır. 2006'da psikanaliz tarihçisi olarak yaptığı çalışmalardan dolayı Avusturya cumhurbaşkanından *Oesterreichisce Kreuz fuer Wissenschaft und Kunst ödülü*(nişanı?) almıştır (Ödül, Freud'un doğumunun 150. yıldönümünü anısına verilmiştir).

Beatriz de León de Bernardi, Uruguaylı bir psikanalist ve Uruguay Psikanaliz Derneği (APU) üyesi ve eğitim analistidir. APU'nun eski Başkanı, Uruguay Psikanaliz Dergisi'nin eski editörü ve Uluslararası Psikanaliz Birliği Kurulu'nda Latin Amerika'nın eski temsilcisidir. Halen *International Journal of Psychoanalysis*'in yayın kurulu üyesidir. Başta hasta-analist etkileşimi ve analistin analitik sürece katkısı, Latin Amerika'da karşıaktarım kavramı ve Madeleine ile Willy Baranger'ın düşünceleri olmak üzere psikanalitik konularda çeşitli dillerde makaleler ve kitaplar yayınlamıştır. Ayrıca psikanalitik uygulamadaki örtük (*implicit*) teoriler hakkında araştırma

yapmış ve yayınlamıştır. 1992’de Latin Amerika Psikanaliz Federasyonu Ödülü’nü ve 2009’da *Training Today* Ödülü’nü almıştır.

Antonino Ferro, İtalyan Psikanaliz Derneği’nde eğitim analisti ve IPA ve APsA üyesidir. *Mind Works, Avoiding Emotions, Living Emotions and Supervision in Psychoanalysis: The Sifo Paulo Seminars* dahil olmak üzere birçok dile çevrilmiş birkaç kitap yayınladı. 2007’de Mary S. Sigourney Ödülü’nü aldı. Eylül 2008’e kadar *International Journal of Psychoanalysis*’in Avrupa editörlüğünü yaptı, hem CAPSA (Analitik Uygulama ve Bilimsel Faaliyetler Komitesi) hem de EPF Program Komitesi üyesi ve Türkiye Provizyonel Psikanaliz Derneği’nin Sponsorluk Komitesi’nin başkanı oldu. 2007. 2009 yılında Mexico City’de düzenlenen 47. IPA Kongresi’nde “Avrupa Başkanı” seçildi. Nisan 2012’den beri Uluslararası Psikanaliz Dergisi’nin danışman yardımcı editörüdür ve şu anda İtalyan Psikanaliz Derneği’nin başkanıdır.

James L. Fosshage, Ph.D. Uluslararası Psikanalitik Kendilik Psikolojisi Derneği’nin Kurucu Başkanı ve Uluslararası Psikanaliz ve Psikoterapi Derneği’nin danışma kurulu üyesidir. Ulusal Psikoterapiler Enstitüsü’nün (New York) kurucu ortağı, yönetim kurulu başkanı ve öğretim üyesidir; Psikanalitik Öznellik Çalışmaları Enstitüsü’nün (New York) kurucu öğretim üyesi; ve New York Üniversitesi’nin Psikoterapi ve Psikanaliz doktora sonrası programında Klinik Psikoloji Profesörüdür. Yüzden fazla psikanalitik makale ve sekiz kitabın yazarı, rüyalar, aktarım, karşıaktarım, dinleme bakış açıları ve terapötik eylem arasında geçiş yapan örtük/açık (*implicit/explicit*) motivasyon ve organizasyon süreçleri üzerine odak-

lanmıştır. New York City ve Tenafly, NJ'de özel muayenehanesinde çalışmaya devam etmektedir. (Web sitesi: www.jamesfosshage.net.)

Joseph Lichtenberg, MD Washington DC'de çalışan bir psikanalisttir. Psikiyatri eğitimini, Spring Grove Devlet Hastanesi'nde ve Klinik Direktör olarak görev yaptığı Sheppard ve Enoch Pratt Hastanesi'nde aldı. Psikozlar, psikosomatik hastalıklar, psikanalitik teori, bağlanma teorisi, teknik ve uygulamalı psikanaliz hakkında makaleler yazmıştır. 1976'da Johns Hopkins Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Beşeri Bilimler Merkezi'nde psikanalister tarafından yazılan biyografiler üzerine ders vermiştir. Yaratıcılık üzerine devam eden bir atölye/seminerin başkanı, Washington Psikanaliz Merkezi üyesi, hem Baltimore Psikanaliz Derneği hem de Uluslararası Psikanalitik Kendilik Psikolojisi Derneği'nin eski başkanı ve Psikanalitik Öznellik Araştırma Enstitüsü'nde (New York) süpervizör analisttir. Aynı zamanda *Psychoanalytic Inquiry* ve *Routledge*'in Psikanalitik Araştırma kitap serilerinin baş editörüdür. Amerikan Psikanaliz Derneği'nin Aralık 1996 toplantısında merkezi bir konuşma yapmıştır. Georgetown Üniversitesi'nde Psikiyatri Fahri Klinik Profesörü ve Amerikan Psikanaliz Derneği Program Komitesi'nin üyesidir. *The Institute of Contemporary Psychotherapy and Psychoanalysis*'in (Washington, DC) eğitim ve süpervizör analistidir. *Reflections on Self Psychology* (1983), *Empathy I ve II* (1984), ve *Attachment and Sexuality* (2007) kitaplarının ortak editörüdür. Psikanaliz ve Bebek Araştırmaları (1983), *The Talking Cure* (1985), *Craft and Spirit: A Guide to the Exploratory Psychotherapies* (2005), *Sensuality and Sexuality of the Divide of Shame* (2008), *A Developmen-*

talist's Approach to the Shame Research, Theory, and Therapy (2015) ve Frank Lachmann ve James L. Fosshage ile birlikte, *Psychoanalysis and Motivation* (1989), *Self and Motivational Systems: Toward a Theory of Psychoanalytic Technique* (1992), *The Clinical Exchange: Techniques Derived from Self ve Motivasyonel Sistemler* (1996), *Psikanaliz ve Motivasyon Sistemleri: Yeni Bir Bakış* (2010) ve *Enlivening the Self: The First Year, Clinical Enrichment, and The Wandering Mind* (2015), Linda Gunsberg ve Sandra G. Hershberg'in editörlüğünü yaptığı *Joseph D. Lichtenberg: Psychoanalytic Theory, Research, and Clinical Practice* (2015) yayımlanmış kitaplarıdır.

Claudio Neri, MD, Tıp ve Psikoloji Fakültesi, Roma La Sapienza Üniversitesi ve Torino Üniversitesi Psikoloji Fakültesi'nde ders vermektedir. İtalyan Psikanaliz Derneği'nin eğitim ve öğretim psikanalisti, Londra Grup Analizi Enstitüsü üyesi ve Melbourne'deki Uluslararası Grup Analitik Psikoterapi Örgütü'nün kurucusu ve öğretim üyesidir. *Group*'un (1998) yazarı ve Malcolm Pines ve Robert Friedman ile birlikte *Dreams in Group Psychotherapy*'nin (2002) yardımcı editörüdür.

Martin A. Silverman, *NYU College of Medicine*'deki Psikanalitik Eğitim Enstitüsü'nde eğitim ve süpervizör analist ve süpervizör çocuk analisti ve New Jersey Psikanaliz ve Psikoterapi Merkezi'nde eğitim ve süpervizyon analistidir. Ayrıca bir dizi başka psikanalitik enstitüde misafir öğretim üyesi olarak ders vermiştir. *Psychoanalytic Quarterly*'nin yardımcı editörü ve kitap inceleme editörüdür ve daha önce *Psychoanalytic Inquiry* ve *Psychoanalytic Books*'a katkıda bulunmuştur. Yetmişin üzerinde psikanalitik makale ve bölüm, seksenin üzerinde psikanalitik kitap incelemesi ve çocuklar üzerine kitap

yazmıştır. NYU Tıp Fakültesi'nde eski bir Klinik Psikiyatri Profesörü, Çocuk Psikanaliz Derneği'nin eski başkanı ve New Jersey Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Konseyi'nin eski başkanıdır.

Donnel Stern, Ph.D. bir eğitim ve denetleme analisti ve *William Alanson White Institute, New York* fakülte üyesidir; Yardımcı klinik profesör, Psikanaliz ve Psikoterapide doktora sonrası programı; Routledge'in *New Key* kitap serisinde Psikanaliz kitabının editörü ve kurucusu; *Unformulated Experience: From Dissociation to Imagination in Psychoanalysis* (1997); *Partners in Thought: Working with Unformulated Experience, Dissociation, and Enactment* (2010); ve *Relational Freedom: Emergent Properties of the Interpersonal Field* (2015) kitaplarının yazarıdır.

Juan Tubert-Oklander, MD, Ph.D. Arjantin, Buenos Aires'te doğdu, tıp okudu ve grup terapisti olarak eğitim gördü. 1976'dan beri psikanalist olarak eğitim aldığı Mexico City'de özel muayenehanede yaşadı ve çalıştı. İspanyolca, İngilizce, İtalyanca, Fransızca, Portekizce, Çekçe ve İbranice yayınlamış çok sayıda makale ve kitap bölümünün yazarı, Reyna HernándezTubert ile birlikte *Operative Groups: The Latin-American Approach to Group Analysis* (2004) kitabının ortak yazarı, ve *Theory of Psychoanalytic Practice: A Relational Process Approach* (2013) ve *The One and the Many: Relational Psychoanalysis and Group Analysis* (2014) kitaplarının yazarıdır. Meksika Psikanaliz Derneği, Arjantin Psikanaliz Derneği ve Uluslararası Grup-Analitik Derneği'nin tam üyesidir ve Meksika Psikanaliz Derneği Enstitüsü'nde eğitim ve süpervizyon analistidir.

1

Giriş

*S. Montana Katz, Roosevelt Cassorla ve
Giuseppe Civitarese*

Uluslararası Alan Teorileri Derneği (IFTA), psikanalitik alan teorisi ile ilgilenenler için bir topluluk kurmak ve psikanalitik alan teorisinin anlaşılmasını ve daha da geliştirilmesini teşvik etmek için 2015 yılında kuruldu. IFTA, psikanalitik alan teorisinin tüm modellerine açıktır ve farklı modellerde, farklı dillerde ve dünyanın farklı yerlerinde çalışan psikanalistler arasındaki iletişimi geliştirmeyi amaçlar.

IFTA'nın ilk toplantısı 21 Temmuz 2015'te Cambridge, Massachusetts'te Bard College Longy Müzik Okulu'nda yapıldı. Bu toplantı, derneğin hedefleri üzerine çalışmalarını başlatmak için düzenledi. Uluslararası bir psikanalist grubundan, psikanalitik alan teorisinin farklı çağdaş modelleri üzerine bir yuvarlak masa tartışmasına katılmaları istendi. Grup katılımcıları şunlardı: Elsa Rappoport de Aisemberg, Roosevelt Cassorla, Giuseppe Civitanese, Marco Conci, Beatriz de León de Bernardi, Antonino Ferro, James L. Fosshage, S. Monta-

na Katz, Joseph Lichtenberg, Claudio Neri, Martin Silverman, Donnell Stern, ve Juan Tubert-Oklander. Katılımcılardan 12'si toplantı öncesindebire bir bildiri yazdı. Bu belgeler daha sonra toplantıdan önce grup arasında paylaşıldı. Toplantıda her bir çalışma grup tarafından tartışıldı. On üçüncü üye, tüm bu çalışmalara dair genel bir inceleme sundu.

Bu ciltte sunulan bildiriler ve tartışmalar, toplantı için yazılmış bildirilerdir. Toplantı tam bir gün sürdü ve her biri üç bildiriden oluşan dört oturum olarak düzenlendi. Bildiriler, kitapta, toplantıda tartışıldıkları sıraya göre sıralanmıştır. Katılımcıların işbirlikçi çabalarına temas üzere kitap boyunca tartışmalardan kısa alıntılar da sunulmaktadır. Tartışmaların odağı, farklı alan teorisi modelleri, bunların altında yatan kavramlar ve buluşsal ilkeleri hakkında ortak bir anlayış oluşturmaktı. Toplantı videoya kaydedildi ve kapsamlı görüntüler IFTA web sitesinde (www.internationalfieldtheoryassociation.com) yayınlandı.

Toplantıda meslektaşlar arası fikir alışverişi yapmak üzere gösterdikleri teşvik edici çabaları için tüm katılımcılara teşekkür ederiz. Ayrıca, *Bard College at Simon's Rock*'da akademik dekan Anne O'Dwyer ve Bard College Longy Müzik Okulu personeli, toplantının planlanması ve yürütülmesinde yardımcı oldular. Kameraman Richard Lange, toplantının mükemmel bir videoya kaydedilmiş dokümantasyonunu hazırlamak için saatlerce ve dikkatle çalıştı. Routledge'deki editörümüz Kate Hawes, bu cildi oluşturma süreci boyunca bir teşvik kaynağı olmuştur.

Freud, analitik etkileşimi asil bir oyun olan satrançla karşılaştırdı. Bu, bana göre fazla rasyonalist kalıyor. Nino Ferro bunu bir eskrim maçına benzetir ki bu biraz daha iyi, çünkü beden, refleksler, düşünülmemiş tepkiler gibi rasyonel olmayan ancak yine de stratejik ve amaçlı düşünme tarafından yönetilen faaliyetleri kapsıyor,. Bir analizde işler hareketlendiğinde, analitik çalışma, tıpkı dans etmek gibidir. İki kişi öyle dans eder ki dansı kimin yönettiğini sormanın anlamı yoktur. Dansı yöneten müziktir ve müzik iki kişiden farklı bir şeydir. Bu, Don Stern'in belirme [ortaya çıkma, emergence] olarak adlandırdığı süreçtir. Yeni, davetsiz, beklenmedik ve her ikisi tarafından da kontrol edilemez bir şeyin ortaya çıkışı. Her ikisinin de yapabileceği şey, bunu ya kabul etmek ya da reddetmektir; ama kabul edersen, kendini akışa bırakırsın. Aniden hem analist hem de hasta kendilerini, biliyor olduklarını bilmedikleri şeyleri ve belki de daha önce bilmedikleri şeyleri bilirken bulurlar.

Juan Tubert Okland

2

Değişen ve Dönüşen Bir Alan

Antonino Ferro

Analitik alan, aynı zamanda tüm hastaların ve analistlerin potansiyel kimliklerinin yer aldığı alandır; ancak bu, tüm potansiyel kimliklerin aktifleşmesi veya bütüne dahil edilmesi gerektiği anlamına gelmez: bazen, zihinsel yaşamın gelişimi için yararlı olacak bir süre boyunca, kenarda bırakılmaları veya alanın katmanları içinde gömülü kalmaları daha uygundur.

Diderot'nun Kaderci Jacques ile ilgili anlattığı gibi, bir anlatının gelişmesi için, iki anlatıcının ana hikayesinin, “meyvesinin”, canlanıp gelişebilmesi için “uyutulması” gereken pek çok olası hikaye vardır.

Bion metapsikolojisinde zihinsel yaratıcılığın nasıl iki “lokusu” olduğundan başka bir çalışmamda bahsetmişim: Tüm duyusalığın taşıyıcıları olan beta öğelerinin alfa işlevi aracılığıyla piktogramlara (uyanık durumdaki rüya-düşüncesinin alt birimleri) dönüştürüldüğü yer ve türetilmiş anlatının tüm sonsuz çeşitliliği içinde, bazen daha uzun bazen de daha kısa bir

bağlantıyla uyanık rüya düşüncesinden uzaklaştığı veya alan içinde yakında kaldığı yer (Ferro 2002, 2009).

Simenon'un güzel romanı *Les Clients d'Avrenos*'ta, hikayenin kahramanı Nouchi, çocukken okuldan eve dönerken, kendisinden sadece birkaç yaş büyük olan kız kardeşini bir çitin arkasından sık sık izlediğini ve kendini, birkaç madeni para veya çikolata karşılığında yetişkin erkeklere verdiğini anlatır. Hikaye, yirminci yüzyılın başlarındaki fakir Viyana'da gerçekleşir. Sonra Nouchi, o dönem çok etkilenmemiş gibi görünse de, ilerleyen yıllarda, düşük seviyeli bir barda bir *entreuse* olarak çalışmaya başlar.

Çeşitli modelleri iş başında göstermek için bilerek tarafsız bir bölüm anlatmayı seçtim.

Tarihsel yeniden yapılandırmaya dayalı bir modelde hikayenin bizi nereye götüreceğini tahmin etmek zor değil: çocukluk çağı travmatik deneyimine, çocuk cinselliğine, istismara ve ardından acıyla tanışmaya.

Nouchis'in iç dünyasına odaklanan bir model, bizi, erotize edilmiş yıkıcılığa ve bağlantı kurmaya yönelik saldırılara götürebilir.

Bir orta alan modeli bizi şöyle bir okumaya götürebilir: Çocuksu kısım, alanda olup bitenlerin bir gözlemcisi olarak kalır; Yani, analist, hastanın bundan sıcaklık ve rahatlık duyan, ancak yine de yorumlayıcı eşleşme erken olduğu için "soğuk" kalan daha yetişkin bir parçasıyla ilişki kurar. Ancak ben burada tamamen farklı bir alan açmak istiyorum: bunların hiçbirini bilmiyoruz. Sadece gelişimdeki bir alanı doğru varsaymalı, ancak bunu yaparken de tüm öngörülebilirliğinden vazgeçmeli

ya da en azından F1, F2... şeklinde beklerken bilmemiz gerekenin F0 (Alan-0) [başlangıç noktası] olduğunu kabul etmeliyiz.

Bu nedenle, alanın, zaman içinde meydana geldiği an (0) dışında deşifre edilebilir olacağını varsayamayız; ancak bu an, aynı zamanda, hayata geçecek ve potansiyel çokluğun hareketi tarafından seçilecek sonsuz başka olası alanları da doğurur. Bu çokluğun hareketi [analitik] “çift”tin hareketidir ve yalnızca, *après coup* [geçmişin içinde temellendiği şimdi (Lacan), olan bitenin ardından, sonradan], çoğu bilinmeyen sonsuz faktörlerin türevleri olan sonsuz olası alanların açılması/kapatılmasıyla bilinebilecektir.

Uzun bir süre -çok uzun bir süre- yorumun, analizin kaynağı olduğunu, zaman ile yoksunluk/mevcudiyet ve müdahale arasında bir salınım olduğunu düşündük. Bahsettiğim hikaye ise, [bir başlangıç noktası olarak] aslında herhangi bir sayıda olası hikaye üretebilir.

Bu, farklı sonuçları olan bir dizi farklı senaryoyu düşünüp kurgulayan bir alıştırmanın başlangıç noktası olabilir. Ya da aynı şekilde, farklı yönetmenler aynı ana hatlara, aynı olay örgüsüne dayanan farklı filmler yapabilirler. (Seansta “yönetmen”in rolünün ne olabileceği veya rolün nelerden oluşabileceği net olmasa bile.)

Tüm varsayımlar arasından, ben, seansın “atmosferik” faktörlerine ve çoklu ve değişken yansıtımlı özdeşleşimlerle gelen çoklu ve değişken düşlerin oluşturduğu bağlantılara öncelik verirdim.

Gelişmeleri engellemek, onları özellikle başlatmaktan daha fazla yaratıcılık barındırır. Sicilya lehçesinde *chiacco* te-

rimi, çamaşırları asmak için genellikle karşılıklı veya bitişik balkonlar arasında, tellerden sarkan ipten yapılmış bir tür ilmiğe verilen addır. Eğer buradan hafif bir şey -çorap veya mendil- asılırsa bu rüzgarın şiddetini gösterir. Analizdeki bir hasta bana büyükbabasının gün boyu ipten sarkan bir şeyleri izlediğini anlatıyor, büyükbabası böylece günün ne kadar rüzgarlı olduğunu anlıyordur; ki bu, şiddetli bir kuzeydoğu fırtınası, bir boradan ziyade hafif bir esinti olur çoğunlukla. Büyükbaba, “chiacco”dan sarkan şeyin hareketinin verdiği “tahmin”den, günün “hava değişikliğini,” yani, dışarıdaysa rüzgardan, evdeyse de şiddetli cereyandan dolayı nezle veya soğuk kapma riskini kestirebilecektir.

Bu, çocuklukla ilgili bir anekdot ve hipokondriyak kaygıların kaynağı olarak görülebilir. Ya da hastanın içsel dünyada bir uyarı [*chiacco*, kötü hava için bir tür uyarı malzemesidir] olarak görülebilir; ya da, alanın 0 zamanında görülüyorsa, muhtemelen hayata geçmek üzere olan bazı duygusal akımlar [‘cereyanlar’] için bir alarm sinyalinin tanımı olarak. Potansiyelde, sıcaklıkta ve ısıda olası farklılıkların olduğu bir alanın tanımı, kontrol edilmesi zor olacak akımları harekete geçireceğinden, tehlikeli olabilir. Bu durumda duygular, hastalığa neden olabilecek rüzgarlar olacaktır.

Ama 0 zamanından 1 zamanına ve oradan “n” zamanına doğru ilerlersek, ne tür bir alanın gelişeceğini ya da hangi anlatıların canlanacak olan duygusal güç hatlarına anlam vereceğini öngörmenin hiçbir yolu yoktur. Yapılabilecek olan şeylerden biri, alanı, 0 zamanına sabitleyerek, olası gelişmeleri tahmin ve tarif etmeye çalışmak olabilir.

Eskrimde ve hatta bağımlı olan çok farklı türde hareketleri elektrikli ceketler ve silahlarla belirlemek için hala temel bir dizi terim var - savuşturma, dairesel savuşturma, vuruş, yarıltma, çifte savuşturma, tutuklama, bir “sayıcı”, “iki karşı” vb. Bilgili bir seyirci için her eskrim karşılaşmasını benzersiz, tekrar edilemez ve hepsinden önemlisi tamamen öngörülemez bir deneyim haline getiren bunların toplamıdır; çünkü [ortaya çıkan şey], sonsuz sayıda değişkenin bir kombinasyonunun meyvesidir.

Bütün bunlar, evrim geçirmek, değişip dönüşmek için hali-hazırda bildiklerimizi ‘bozmamız’ gerekiyor olsa da, her değişikliğin kaçınılması gereken bir türbülans olarak deneyimlenemediği psikanalizin gelişimi için de geçerli olabilir.

“Çalışmadaki analist” (“analist” ve “hasta” bundan böyle her zaman “uygun bir ortamda çalışmakta olan analist ve hasta” anlamına gelecek), Tom’un [Ogden] önerdiği gibi, somutlaştırılmamış, yapıbozuma uğratılmış ve mümkünse yeniden düşünmüş bir dünyaya girmek için dış gerçeklikten vazgeçmeli ya da daha doğrusu dış gerçekliği yasını tutmalıdır. Ogden (2009), analizin amacının, hastanın kendi başına göremediği rüyaları görmesine yardımcı olmak olduğunu ve bu rüyaların ancak “rüya edildiklerinde” çözülebilecek semptomlar haline geldiğini yazmıştır.

Aynı fikir, farklı şekilde formüle edilse de, insan zihninin aynı zamanda sürekli olarak, anbean uyaranları işleyen bir varlık ve “O’ya (hakikat, nihai gerçeklik, gerçekler, beta öğeleri) karşı bir savunma olduğunu savunan Jim Grotstein (2007) tarafından ifade edilir. Aynı yazar, yapabileceğimiz tek şeyin, algımızı, gerçeğe (O) ilişkin deneyimimizi, *kurguya dönüştür-*

mek, yani onu *mitleştirmek* olduğunu söyler. Bu, “O’nun, yalnızca yalanların değil, aynı zamanda rüyaların da sütunu olan Tablonun 2. Sütunundan [*Column 2 of the Grid*]geçmesine izin vererek mümkün olur; ve bu Tablonun 2.Sütununda, “O”-nun bir rüya olarak görülmesi de bir yalana dönüşür.

Wisława Szymborska’nın nefis şiiri “Taşla Konuşma”da bir adam, taştan, onun içine girmek için izin ister ama taş “hayır” der; adam, her şeyi görüyor olsa bile taşın içine asla giremez çünkü onda, taşın içine dışarıdan dahil olma duygusu yoktur. 2. Sütun’un girişinde, “olgu” [*the fact*], olay [*the event*], “gerçekliğe dayalı veri” ya da semptomların ya da gerçekliğin “taşı”, analistin dahil olma duygusuyla karşılaşmalıdır; ki bu benim için hastanın açık [açıkça anlatılmakta olan] öyküsünü veya “şey”ini paylaşma kapasitesi demektir.

Bu, o “şey”in, analistin yapısöküm, somutlaştırma ve yeniden rüya görme kapasitesi tarafından temsil edilen “litotriptör” [taş kırma cihazı] ile buluşacağı 2. Sütunun iç kısmına erişime izin verecektir. (Basitlik adına, sık sık “analist ve hasta” diyeceğim, ancak bu her zaman “analitik alan”ı yeni ve onu oluşturan parçaların toplamından farklı bir şey olarak ima edecektir: 2. Sırada olanlar, esasında, alanda bir yerde gerçekleşir.)

Dahil olma (birlik içinde olma) duygusundan sonra, öznel mitopoezin *aktif enstrümanları*, yani, alfa işlevi ve çeşitli düşünme türleri (temel düşünme, flaş tipi düşünme, yapıcı düşünme, düş görmede dönüşüm, oyunda dönüşüm, düş görme ve Ogden’in ortaya attığı düş olarak konuşma aracı; bkz. Ferro, 2007, 2009) devreye girer.

Bu aktif araçların yanı sıra, dönüşümlerin mümkün olması için belirli “temel atmosferlere” ihtiyacımız var. Bunlar, negatif kabiliyet [*negative capability*, negatif kapasite] ile önceden belirlenmiş gerçek arasındaki, otistik-bitişik konum (ACP) ve PSe»D [paranoid-şizoid konum ve akabinde depresif konum] arasındaki ve kapsayan ile kapsanan arasındaki değişimden kaynaklanır.

Analizin temel amacı (bastırma perdesini kaldırmak, bölünmüş parçaları bütünleştirme işi, içgörü, egoyu id’in olduğu yere koyma vb. gibi bilinen unsurların dışında), dönüşümü mümkün kılan bu aktif araçları ve atmosferleri geliştirmektir. Buna, 2. Sütündeki bir “kişinin” nasıl analizin bir “karakteri” haline geldiğini, yani alanın ifadeye dökmeye ihtiyaç duyduğu şeylerden ve halihazırda mevcut olan karakterlerin neye aracılık ettiklerinden hareketle ortaya çıkan afektif holograma baktığımız bir yaklaşımı benimseyerek başlayabiliriz (Ferro, 2013).

Kütüphaneci ve Tüfek

Semptomu rüyalaştırmak

Luigi son derece takıntılı bir kütüphanecidir. İlk görüşmemizde aort anevrizması olan bir babası ve felçli bir amcası olduğunu söyledi (Bu, hastadaki iki farklı işlev biçimini akla getirir - biri iradesizlik [*incontinent*], diğeri ise tıpkı takıntılı ritüellerinde olduğu gibi, hareket edememe, hareketsiz kalma.) Bana, tüm zamanını nasıl “temizlik”, “süpürme” ve bazen hayvanların, toprağında “delikler” kazdığı bahçesini düzenlemeyle geçirdiğini anlatarak devam etti.

Bu (hem işte hem de yatmadan önce uyguladığı) ritüellerle dolu dünyada tek bir özgürlük alanına sahip gibi görünüyor: avlanma hobisi. İki köpeğe bakması, silahlarını temizlemesi ve çeşitli av organizasyonları düzenlemesi gerekiyor. Büyükbaşının savaş sırasında evinin bir bomba tarafından yıkıldığını ve tüm ailesini öldürdüğünü öğrendiğinde yaşadığı korkunç deneyimi anlatmaya devam ediyor. Daha sonra son derece karmaşık temizlik ritüelleri konusuna geri dönüyor. (Bu arada, avlanmayı bombayla -İtalyanca “*caccia*” kelimesi hem bomba hem avlanma anlamına gelir- ve tüm ailesinin ölümüyle ilişkilendirmeden edemiyorum.)

Bir sonraki seansta Mario Tobino'nun akıl hastanesindeki kadın hastalar hakkındaki ünlü kitabı *Le libere donne di Magliano*'ya atıfta bulunuyor (delilik konusuna mı giriş yapıyor?) ve ardından anlaşılması güç bir tükenden bahsediyor: ne zaman yoğun bir duygu hissetse, sağ omzunu hafifçe kaldırıp geriye doğru hareket ettiriyor. Daha sonra “cenaze” ve “av (*caccia*) tüfeği” kelimelerinin sürekli olarak tekrarlandığı uzun bir konuşmaya başlıyor.

Bu noktada her şey, parçaları daha öncesinde dağıtılmış bir yapboz gibi zihnimde birleşiyor. Sağ omzunun yukarı ve geriye doğru hareketi, tam olarak bir tüfeğin geri tepmesinin etkisidir: Luigi, kendisini gergin hissettiren herkesi sürekli ortadan kaldıran bir tür katildir. Tüfeği göremiyoruz, geriye kalan şey yalnızca omzunun geri atması, ve ardından her suçtan sonra temizlik ritüelleri, gömülen cesetlerin izini bırakmamak için bahçede açılan çukurlar... Luigi, öfkesi doruğa ulaştığında bombasını (*caccia*) alır ve gördüğü herkesi öldürür.

İşte burada, benim, onun adına hayal edebildiğim rüyayı görüyoruz. Şimdi bu temaların gelişimini birlikte gözlemlememiz gerekiyor: Quentin Tarantino'nun ne yapacağını görmemiz ve sonra da iyi yetiştirilmiş bir kütüphaneci gibi giyinmiş bu Zircirsiz Django ile ne yapacağımıza karar vermemiz gerekecek.

Bu noktadan sonra, kökenleri Bion sonrası ve Baranger sonrası alanın kesişiminde yatan modelimin bir taslağını sunmak istiyorum.

Bion'un (1962, 1963, 1965, 1992) yarattığı ayaklanma, Fransız Devrimi ile karşılaştırılabilir: O zamandan beri hiçbir şey aynı olmadı. Ayaklanmanın başlıca noktası, bilinçdışının, sürekli olarak, anbean oluşum ve dönüşüm sancıları içinde olması ve Öteki ile olan ilişkiden sonra gelmesidir. Öteki'nin zihnine yansıtılan ve atılan belirsiz kaygılar, ilk-duyu izlenimleri [*proto-sense impressions*] ve ön-duygular [*proto-emotions*], Öteki'nin sindirim ve metabolizma işlevleri tarafından alfa-elementlerine dönüştürülür; Öteki, bakıcı, alfa işlevleri grubu veya analisttir. (Belki de Öteki yerine alan demeliyim?) Bu varlıklar, -her ne kadar diğer tüm duyularla da ilişkilendirilebilseler de- 'görsel' yapı taşlarıdır (piktogramlar); birbirleriyle etkileşime girdiklerinde, uyanık rüya düşüncesine [*waking dream thought*] yol açarlar. Sonrasında, Alfa elementleri sürekli olarak bastırılacak, hatırlama ve dolayısıyla unutma kapasitesinin temellerini atacak ve "*temas bariyeri*" [*contact barrier*] ya da bilinç ile bilinçdışı arasındaki sınırı oluşturacaktır.

Bütün bunlar biliniyor. Daha az bilinen şey, hem Ogden (2009) hem de Grotstein (2007) tarafından belirtilmesine rağmen, bazı beta öğelerinin bu engeli aşması ve alfabetikleştirme sürecinden kaçmasıdır. Bence bunlar -ön-duyguların ve dönüştürülmemiş duyu izlenimlerinin nicelikleri-, analizin başlıca

ilgi odağıdır. Eğer yeterli düzeyde dönüştürülmemişse, tsunamilere, kasırgalara ve beta elementlerinin fırtınalarına yol açan ve en şiddetli patolojilerin kökünde yatan, işte bu niceliklerdir.

Kaynaklar

Bion, W.R. (1962) *Learning from Experience*. Heinemann, London. Bion, W.R. (1963) *Elements of Psycho-analysis*. Heinemann, London. Bion, W.R. (1965) *Transformations*. Heinemann, London.

Bion, W.R. (1992) *Cogitations*. Kamaç Books, London.

Diderot, D. (1962/1771) *Jacques le fataliste*. In *Oeuvres Romanesque*. Gamier, Paris.

Ferro, A. (2002) “Some implications of Bion’s thought: The waking dream and narrative derivatives.” *International Journal of Psychoanalysis*, 83, pp. 597--607. Ferro, A. (2007) *Avoiding Emotions, Living Emotions*. Routledge/New Library, London and New York.

Ferro, A. (2009) “Transformations in dreaming and characters in the psychoanalytic field.” *International Journal of Psychoanalysis*, 90, pp. 209-230 (keynote address to the 46th IPA Congress, Chicago).

Ferro, A. (ed.) (2013) *Psicoanalisi oggi*. Carocci Editore, Rome.

Grotstein, J.S. (2007) “A Beam of Intense Darkness”: *Wilfred Bion’s Legacy to Psychoanalysis*. Kamaç, London.

Ogden, T. (2009) *Rediscovering Psychoanalysis*. Routledge/New Library, Abingdon and New York.

Szymborska, W. (1995/1962) “Conversation with a stone.” In *View with a Grain of Sand: Selected Poems*. Harcourt Brace & Company, Orlando, FL.

Simenon, G. (1935) *Les Clients d’Avrenos*. Gallimard, Paris.

Hepimiz alan konseptiyle ilgileniyoruz, ancak diğer her konuda farklıyız. Kullandığımız araçlar, süreci kavramsallaştırma yollarımız ve diğer her şey... Bir alan kavramına neden ihtiyacımız olduğunu kendimize sormalıyız, alan derken ne demek istiyoruz, neyi kastediyoruz? Yalnızca analistin öznelliğini anlatmak mı? Tam olarak değil. Kastettiğimiz, aslında daha spesifik bir şey: bilinçdışından bilinçdışına iletişimin nasıl devam ettiği... Alan, asla gerçekte olduğu haliyle bilemeyeceğimiz; fakat incelemek istediğimiz fenomenlere ulaşmak için kullandığımız bir metafordur yalnızca. Alan kavramını, klasik bilinçdışı anlayışı içinde kullanırsak farklı, Bion metapsikolojisine göre kullanırsak farklıdır. Bilinçdışı kavramı ise başlı başına farklıdır. Alan kavramının merkezinde ne tür bir bilinçdışı modeli olduğunu dikkate almamız gerekiyor.

Giuseppe Civitare